

Stans hasteprosessen på gruvedrift på havbunnen

Den planlagte åpningen og tildelingen av utvinningstillatelser for gruvedrift på havbunnen legger opp til det største naturinngrepet i Norges historie. Vi risikerer store konsekvenser for, klima, natur, fiskeri og andre havnæringer.

Budsjettforslag: Overføre støtte til ressurs- og miljøkartlegging innenfor åpningsområdet for havbunnsmineraler hos Sjøkeldirektoratet, **Kap. 1810, post 21** til Mareano, **Kap. 1410, post 23**.

Verbalforslag: Stortinget ber regjeringen stanse hasteprosessen for gruvedrift på havbunnen og jobbe aktivt internasjonalt for et moratorium på gruvedrift på havbunnen fram til det er tilstrekkelig kunnskap om det marine miljøet og det er bevist at mineralvirksomhet til havs ikke vil skade naturen.

Kunnskapsløft for havet

Det trengs et kunnskapsløft for havet. Havforskningsinstituttet får stadig flere nye arbeidsoppgaver. Det krever en større satsing på havforskning dersom Norge skal ha en ansvarlig, kunnskapsbasert havforvaltning. Tilsvarende trengs det en betydelig satsing på kartlegging og overvåking av natur på havbunnen gjennom Mareano-programmet.

Budsjettforslag:

Havforskningsinstituttet styrkes **Kap. 923, post 01: + 250 mill.**

Mareano styrkes, **Kap. 1410, post 23: + 50 mill.**

Representativt vern av norsk natur

Norge har forpliktet seg til å verne minst 30 % av all natur, og at vernet skal være representativt. For å sikre dette trengs en ny nasjonalparkplan som sikrer beskyttelse av de biologisk viktigste områdene. Det er også behov for en ny marin verneplan som sikrer 30 % representativt marint vern.

Budsjettforslag: Iverksette arbeidet med en supplerende nasjonalparkplan som skal sikre et representativt vern av norsk natur, **Kap 1420, post 21: + 10 mill**

Verbalforslag: Iverksette arbeidet med en ny marin verneplan som sikrer 30 prosent representativt marint vern innen 2030 og som inkluderer alle norske havområder.

Restaurering av norsk natur

Norge har forpliktet seg til å restaurere minst 30 % av forringet natur. Det mangler imidlertid et kunnskapsgrunnlag som kan ligge til grunn for en nasjonal restaureringsplan. Restaureringstakten må også økes. Nasjonal strategi for restaurering

av myr, og nasjonal strategi for vassdragsrestaurering må fullfinansieres, det må etableres et forskningsprogram som videreutvikler restaureringsmetoder for forringet marin natur, og det må gjennomføres tiltak mot nitrogenforurensing i Oslofjorden.

Budsjettforslag:

Midler til kartlegging av kunnskapsgrunnlag som grunnlag for en nasjonal restaureringsplan **Kap. 1420, post 21: + 15 mill**

Nytt forskningsprogram for forskning på naturbaserte restaureringsmetoder for marine økosystemer, **Kap. 1410, post 51: + 50 mill.**

Statlige vannmiljøtiltak og vassdragsrestaurering, **Kap. 1420, post 21: + 70 mill.**

Tiltak i verneområder og annen natur, inkludert restaureringstiltak, **Kap. 1420, post 31: +50 mill.**

Tilskudd til tiltak for å ta vare på natur: Generell vassforvaltning, **Kap. 1420, post 80: + 100 mill.**

Tiltak mot nitrogenforurensing i Oslofjorden, **Kap. 1420, post 80: + 51,6 mill.**

Frivillig skogvern

Stortinget har vedtatt at 10 % av skogen i Norge skal vernes, og gjennom naturavtalen har Norge forpliktet seg til å bevare minst 30 % av all natur. Likevel er kun litt over 4 % av den produktive skogen i Norge vernet, det er et betydelig etterslep i utbetalingene, og nye områder ligger på vent eller er i prosess. Bevilgningene må økes betydelig.

Budsjettforslag: Bevilgningen øremerket skogvern for 2025 økes til 1 milliard. **Kap. 1420, post 32: + 643,8 mill.**

Naturesats

Kommunene er landets viktigste forvaltere av naturarealer. Det fremheves i naturmeldingen at dagens kommunale arealplaner ikke tar tilstrekkelig hensyn til naturmangfold. For å ta bedre vare på naturen trenger kommunene støtte til sitt arbeid med å ta vare på naturmangfold i arealplanleggingen.

Budsjettforslag: Styrking av kommunal tilskuddsordning for forbedring av naturmangfold (Naturesats) **kap. 1420, post 60: + 100 mill.**

Klimasats

Kommunene må styrkes som en viktig aktør for utslippskutt gjennom økte tilskudd til

lokale klimatiltak (Klimasats). WWF er bekymret for at justeringene i søknadskriteriene vil gjøre terskelen for å søke høyere, og krav om kortsiktighet i prosjekter kan gi lavere måloppnåelse i klimapolitikken på sikt. Stadige kutt i søknadsordningen gir også uforutsigbare rammer for lokale klimaprojekter. I 2024 ble det omsøkt 712 mill. kr. i støtte til lokale klimatiltak.

Budsjettforslag: Videreføring og styrking av kommunal- og fylkeskommunal tilskuddsordning for klimatiltak (Klimasats). **Kap 1420, post 61: + 700 mill.**

Politisk behandling av Grønn bok

Stortinget har bedt regjeringen om å i løpet av våren 2024 legge frem for Stortinget en oppdatert Klimaplan med konkrete virkemidler som viser hvordan klimamålene i 2030 skal nås. I fraværet av denne planen bør Stortinget behandle Regjeringens Klimastatus og –plan (Grønn bok) som en egen sak.

Verbalforslag: Klimastatus og –plan 2024-2025 (Grønn bok) legges frem for særskilt politisk behandling i Stortinget.

Havvind

Stortinget har vedtatt at utbygging av havvind skal gjøres på en måte som “sikrer svært lav eller positiv samlet naturpåvirkning over tid» og å «sikre god miljøkunnskap for alle deler av havmiljøet i områder som er, og kan bli, aktuelle for norsk havvind”. Da trengs det naturkartlegging og kunnskap om effekter. Av de 88 mill. som er satt av til driftsutgifter er det uklart hva som faktisk vil gå til naturkartlegging. Jamfør den langsiktige modellen som presenteres, og Mareanos kostnadsoverslag om behovet for kartlegging av områdene, kreves minimum 300 mill. i 2025 for å nå norske havvindmål.

Budsjettforslag: Økte midler til naturkartlegging av aktuelle havvindområder. **Kap. 1850, post 21: + 300 mill.**

Styrke omstillingsevnen i norsk økonomi ved å innføre aktivitetsdempende tiltak for petroleumsnæringen

For å omstille oss til en nullutslippsøkonomi må vi redusere aktiviteten i olje- og gassnæringen, og samtidig bygge opp alternative og grønne næringer som kan sikre arbeidsplasser og eksportinntekter. Støtten til ny letevirksomhet på norsk sokkel gjennom SDØE må avsluttes, tildelingen av nye letelisenser på norsk sokkel må stanses, og det kan ikke godkjennes flere utbyggingsplaner på norsk sokkel.

Budsjettforslag: Fjerne bevilgningene til lete- og feltutvikling gjennom statens direkte økonomiske engasjement. **Kap. 5440, post 24.3: - 2000 mill.**

Verbalforslag:

1. Tildelingen av nye letelisenser på norsk sokkel stanses; både TFO og nummererte konsesjonsrunder
2. Det godkjennes ikke flere utbyggingsplaner på norsk sokkel, av hensyn til natur og klima.
3. Det lages en utfasingsplan for norsk oljepolitikk. Det nedlegges moratorium mot nye tillatelser til leting, utvinning (PUD), eller anlegg og drift (PAD) inntil denne er ferdigstilt.

Energieffektivisering og energiltak i bygg

Statsbudsjettet foreslår å kutte en tredel av bevilgningene til Enova for energieffektivisering i husholdninger. Analyser av SINTEF og Skanska viser at det trengs investeringer på 18 milliarder kroner hvert år, og at myndighetene her må bidra med 4–5 milliarder i årlig støtte til energiltak i boliger og yrkesbygg.

Budsjettforslag: Styrke bevilgningene til energieffektivisering og energiltak i bygg under ENOVA. **Kap. 1825, post 50: + 3000 mill.**

Innføre krav om erstatningskraft ved nye elektrifiseringsprosjekter

I Statsbudsjettets omtale av energipartnerskapet med petroleumsnæringen nevnes få konkrete virkemidler som tyder på at partnerskapet er tilstrekkelig til å løse utfordringene elektrifisering av petroleumsproduksjon skaper for kraftbalansen. Det bør derfor heller fastsettes krav om at petroleumsnæringen må bidra med erstatningskraft ved nye elektrifiseringsprosjekter.

Verbalforslag: Stortinget ber regjeringen innføre krav om at petroleumsnæringen må bidra med erstatningskraft ved nye elektrifiseringsprosjekter.